

مری بہنام اوہ

ترجمه از متن اصلی

فردریک بکمن

#1

نشرنون

۱۳۹۸

رمان خارجی

تقدیم به ندأ.

همهی این‌ها برای خنداندن توست.
فقط برای خنداندن تو.

فردریک بکمن

مردی به نام او

کامپیوتری می‌خرد که کامپیوتر نیست

اوه پنجاه و نه ساله است.

یک اتومبیل ساب دارد. از آن دست مردها است که طوری با انگشت به آدمهایی که از سرووضعشان خوشی نمی‌آید اشاره می‌کند انگار آن‌ها دزد هستند و انگشت اشاره او چراغ قوه پلیس است. مقابل پیشخان مغازه‌ای ایستاده که صاحبان اتومبیل‌های راپنی آنجا می‌آیند تا کابل‌های سفید بخرند. اوه پیش از آنکه جعبه سفید نه‌چندان بزرگ و نه‌چندان کوچک را رو به فروشنده تکان دهد مدتنی طولانی زل می‌زند تو چشم‌های او.

با جدیت می‌پرسد: «که گفتی این یکی از اون اپاده‌است، آره؟»

فروشنده که جوانی لاغر مردنی است معدب به نظر می‌رسد. بهوضوح در تلاش است خودش را کنترل کند که جعبه را از دست اوه نقاپد.

«بله، دقیقاً آی پَد. می‌شه لطف کنین این قدر تکونش ندین...؟»

اوه نگاه تردیدآمیزی به جعبه می‌اندازد، انگار یک بسته بهشدت مشکوک را توی دست گرفته باشد، بسته‌ای که شلوار ورزشی پوشیده و سوار بر اسکوترا اوه را «هی، رفیق!» صدا زده و بعد سعی کرده ساعت مچی‌اش را به او قالب کند.

«که این طور. پس این یک کامپیوتره، هان؟»

پیشخان.

«نه، من لپ تاپ نمی خوام. کامپیوتر می خوام.»

فروشنده سرش را به نشانه اینکه فهمیده تکان می دهد.

«لپ تاپ هم یه جور کامپیوتره.»

اوه که انگار مورد اهانت قرار گرفته خیره می شود به فروشنده و انگشت چراغ قوهای اش را روی پیشخان می کویید.

«خودم می دونم!»

فروشنده با حرکت سر تأیید می کند.

«خوب...»

باز هم سکوت، مثل وقتی که دو هفت تیرکش ناگهان به یاد می آورند که هفت تیرهایشان را جا گذاشته اند. اوه مدتی طولانی به جعبه نگاه می کند، انگار منتظر است جعبه به زبان بیاید و اعتراف کند.

عاقبت، زیر لب غرغیر می کند: «صفحه کلیدش از کجاش بیرون می آد؟»

فروشنده کف دستهایش را به لبه پیشخان می مالد و مضطرب این پا و آن پا می کند، مثل همه فروشندهای جوانی که کم کم می فهمند کارشان بیشتر از آنچه امیدوار بوده اند طول می کشد.

«خوب، این درواقع صفحه کلید نداره.»

اوه ابروهایش را بالا می دهد. «اوه، که این طور. لابد باید پول بدی و صفحه کلیدش رو «جدا» بخری، آره؟»

فروشنده کف دستش را می خاراند.

«نه، منظورم اینه که این کامپیوتر صفحه کلید مجرزا نداره. همه چیز رو از روی صفحه اش کنترل می کنین.»

اوه سرش را با ناباوری تکان می دهد، انگار فروشنده همین الان سطح شیشه ای پیشخان را لیس زده باشد.

«اما من باید صفحه کلید داشته باشم. می فهممی؟»

مرد جوان نفس عمیقی می کشد، انگار دارد تو دلش تا ده می شمارد.

فروشنده با سر تأیید می کند. بعد درنگی می کند و فوری سرش را به علامت نه تکان می دهد.

«بله... یا اینکه، چطور بگم، این یک آی پاده. بعضی ها بهش می گن "تبلت" و بعضی ها می گن "ابزار وب گردی". بستگی داره چطور نگاهش کنین...»

اوه طوری به فروشنده نگاه می کند انگار او جمله ها را پس و پیش به زبان آورده. بعد دوباره جعبه را تکان می دهد.

«که این طور!»

فروشنده با تردید سر تکان می دهد.

«بله!»

«چیز خوبیه؟»

فروشنده با سردرگمی سر تکان می دهد. «بله. یا اینکه... منظورتون چیه؟»

اوه آهی می کشد و آرام و شمرده صحبت می کند، انگار تنها مشکلی که این وسط وجود داشته نقص شناوری طرف مقابلش بوده.

«این، چیز خوبیه؟ کامپیوتر خوبی ازش درمی آد؟»

فروشنده چانه اش را می خاراند.

«خوب... آره... واقعاً خوبیه... اما بستگی داره دنبال چه جور کامپیوتري باشین.»

اوه زل می زند به او.

«من یه کامپیوت می خوام! یه کامپیوت معمولی!»

برای مدت کوتاهی سکوت در میان دو مرد حاکم می شود. فروشنده سرفه ای می کند.

«خوب... این درواقع یه کامپیوت معمولی نیست. شاید بهتر باشه شما یه چیز دیگه بخرین، مثلًا یه...»

فروشنده مکث می کند، انگار دنبال واژه ای است که در حوزه فهم مردی باشد که روبه رویش ایستاده. بعد دوباره گلویش را صاف می کند و می گوید: «... یه لپ تاپ؟»

اوه سرش را با غیظ تکان می دهد و با حالتی تهدیدآمیز خم می شود روی

اینجا علاف شن.»

فروشنده فوری سری تکان می‌دهد و پشت پیشخان غیش می‌زند، و بعد از چند دقیقه با همکارش برمی‌گردد. همکار سرحال به نظر می‌رسد، پیدا است که زیاد با مشتری‌ها سروکله نزده.

«سلام، چه کمکی از من برمی‌آد؟»

اوه نوک انگشت چراغ‌قوه‌ای اش را روی پیشخان فشار می‌دهد.

«من یه کامپیوترا می‌خواه!»

همکار دیگر شنگول به نظر نمی‌رسد. نگاه کنایه‌آمیزی به فروشنده اولی می‌اندازد، انگار می‌خواهد به او بفهماند بعداً حقش را کف دستش می‌گذارد. «که این طور، یه "کامپیوترا". پس بهتره بريم بخش ابزارهای قابل حمل.» همکار بالحنی که زیاد سرحال نیست این را می‌گوید و پشتیش را به اوه می‌کند. اوه خیره می‌شود به او.

«هی! خودم می‌دونم لپتاپ چیه. لازم نیست بهش بگی ابزار قابل حمل!» همکار با سر تأیید می‌کند. همان موقع، از پشت سرش فروشنده اولی زیر لب می‌گوید: «من دیگه کم آوردم. می‌رم ناهار.»

اوه با غیظ می‌گوید: «ناهار. این روزها، تنها چیزی که برای مردم مهمه همین ناهاره.»

همکار برمی‌گردد و می‌گوید: «ببخشید؟»

اوه بالحنی شمرده جواب می‌دهد: «ناهار!»

«خیلی خوب. می‌فهمم. در این صورت، گمون نکنم این کامپیوترا به دردتون بخوره. به نظرم باید به جاش یه چیزی مثل مکبوبک بخرین.»
قیافه اوه نشان می‌دهد که انگار زیاد مطمئن نیست.

«مکبوبک؟!»

فروشنده امیدوارانه سر تکان می‌دهد، انگار مذاکرات عاقبت به نتیجه‌ای قطعی رسیده باشد.

«بله.»

اوه پیشانی اش را با تردید چین می‌اندازد.

«این هم یکی از اون کتابخونهای الکترونیکی لعنتیه که مردم حرفش رو می‌زنن؟!»

فروشنده آهی می‌کشد به بلندای یک شعر حمامی.

«نه. مکبوبک یه جور... یه جور لپتاپه، با صفحه کلید.»

اوه با دندانهای فشرده می‌گوید: «که این طور!»

فروشنده با حرکت سر تأیید می‌کند و کف دست‌هایش را به هم می‌مالد.
«بله.»

اوه نگاهش را دورتا دور مغازه می‌گرداند. دوباره بسته را توی دست تکان می‌دهد.

«خب، این مکبوبک‌ها خوبین؟!»

فروشنده سرش را پایین می‌اندازد و پیشخان را نگاه می‌کند، انگار دارد با خودش کلنجر می‌رود که آرامشش را حفظ کند و سر و صورتش را چنگ نزند. بعد یکباره چشم‌هایش برق می‌زند و لبخند شادمانه‌ای روی لب‌هایش می‌نشیند.

«می‌دونین چیه؟ بگذارین ببینم همکارم کارش با مشتریش تموم شده یا نه، اون می‌تونه بیاد و مکبوبک رو نشونتون بده.»

اوه نگاهی به ساعتش می‌اندازد و سری تکان می‌دهد.

«می‌دونین که، بعضی از مردم کارهای مهم‌تری دارن و نمی‌تونن تمام روز

(سده هشتاد پیش تر)

مردی به نام اوه
 محله را بازرسی می کند

پنج دقیقه به ساعت شش صبح بود که اوه و گربه برای اولین بار با هم رویه رو شدند. گربه درجا از اوه بدلش آمد. اوه هم متقابلاً همین احساس را نسبت به گربه داشت.

اوه مثل همیشه ده دقیقه پیش تر بیدار شده بود. هیچ وقت آدمهایی را که خواب می ماندند و بهانه می آورندند که «ساعت زنگ نزد» درک نمی کرد. اوه هرگز در زندگی اش از ساعت زنگ دار استفاده نکرده بود. درست یک ربع مانده به ساعت شش، بیدار می شد و از رختخواب بیرون می زد.

در آن چهار دهه‌ای که در این خانه سکونت داشتند، اوه هر روز صبح قهوه‌جوش را روشن می کرد، توی دستگاه قهوه می ریخت، دقیقاً همان مقدار قهوه که هر روز توی دستگاه می ریخت، بعد همراه همسرش یک فنجان قهوه می نوشید. برای هر فنجان یک پیمانه، و یک پیمانه اضافی برای قوری، همین و بس، نه کمتر و نه بیشتر. مردم دیگر عرضه چنین کاری را ندارند، عرضه دم کردن یک قهوه درست و درمان. همان طور که حالا دیگر کسی از پس نوشتن با خودکار برنمی آید، چون حالا همه کامپیوتر و اسپرسوساز دارند. و آخر و عاقبت دنیا چه می شود وقتی آدمها نتوانند با خودکار بنویسنند یا یک قوری قهوه دم کنند؟

رفت، مثل هر روز صبح. کنار تابلوی راهنمایی که خطاب به راننده‌ها می‌گفت اجازه ندارند وارد محوطه مسکونی شوند ایستاد. به پایه فلزی تابلو لگدی زد. پایه کج نبود، اما ضرر ندارد آدم همه‌چیز را کنترل کند. اوه از آن مردها است که همه‌چیز را با لگد کنترل می‌کند.

قدم زنان تا محوطه پارکینگ رفت و سرتا ته تمام گاراژها را دید زد تا خیالش راحت شود سرفتی چیزی رخ نداده یا دارودسته خرابکارها آتشی به پا نکرده باشدند. تا به حال، چنین اتفاق‌هایی در این محله سابقه نداشت، اما این باعث نمی‌شد اوه دست از بازرسی‌هایش بکشد. دستگیره در گاراژ خودش را که سابش آنجا پارک شده بود سه مرتبه با فشار کشید. درست مثل همه صبح‌های دیگر.

بعد راهش را کج کرد و به طرف پارکینگ مهمان رفت، جایی که اتومبیل‌ها فقط اجازه داشتند حداقل بیست و چهار ساعت آنجا بمانند. با دقت شماره پلاک همه ماشین‌ها را در دفترچه کوچکی که توی جیبش نگه می‌داشت یادداشت کرد. بعد شماره‌ها را با شماره‌هایی که روز قبل نوشته بود مقایسه کرد. موقعی که یک شماره پلاک در دفترچه اوه تکرار می‌شد، به خانه می‌رفت و به اداره صدور پلاک خودرو زنگ می‌زد و مشخصات مالک اتومبیل را درمی‌آورد. بعد با طرف تماس می‌گرفت و بهش اطلاع می‌داد که او یک کودن به دردخور است که حتی عرضه خواندن تابلوهای راهنمای را هم ندارد. نه اینکه برای اوه اهمیتی داشت که چه کسی در محوطه پارکینگ مهمان پارک کرده. البته که نه. اما پای اصول در میان بود. وقتی روی تابلو نوشته بیست و چهار ساعت، یعنی باید این موضوع را پیدا کرد. اگر قرار باشد هر کس هر جا دلش خواست ماشینش را پارک کند، چه می‌شود؟ هرج و مرچ. آنوقت، هر طرف رانگاه کنی، ماشین‌های کوچتی را می‌بینی.

اما امروز اتومبیل بی‌مجوزی در محوطه پارکینگ مهمان پارک نشده بود، پس اوه رفت سراغ مرحله بعدی بازرسی، اتاق زباله. نه اینکه این کار جزو وظایف اوه باشد، به هیچ وجه. از همان روز اول که آن جیپ‌سوارهای تازه‌ازاره‌رسیده این

در فاصله‌ای که قهوه‌اش عمل می‌آمد، کتوشلوار آبی نفتی اش را پوشید، دمپایی‌های چوبی اش را پا کرد و، مثل همه مردهای میانسالی که می‌دانند دنیا پیشیزی نمی‌ارزد دست‌هایش را توی جیب فرو کرد. بعد بازرسی صبحگاهی اش را در محله آغاز کرد. درست مثل هر روز صبح. وقتی اوه از در خانه‌اش پا بیرون گذاشت، ردیف خانه‌های اطراف در سکوت و تاریکی به خواب رفته بود و هیچ جنبندهای آن حوالی به چشم نمی‌خورد. اوه با خودش فکر کرد، می‌دانست. در این خیابان هیچ‌کس به خودش زحمت نمی‌دهد زودتر از معمول از خواب بیدار شود. این روزها، فقط کسانی در این محله زندگی می‌کردند که استخدام جایی نبودند و یا اصولاً آدم‌های درست و حسابی ای نبودند.

گربه با حالتی بی‌تفاوت وسط پیاده‌روی بین خانه‌ها نشسته بود. البته دم نصفه‌ای داشت و یکی از گوش‌هایش کنده شده بود. موهای تنش گله به گله ریخته بود، انگار کسی مشت‌مشت موهایش را کنده باشد. در مجموع، حیوان خوش‌بروروی نبود.

اوه قدمی به جلو برداشت. گربه از جا بلند شد. اوه توقف کرد. هر دو چند ثانیه‌ای ایستادند و هم‌دیگر را برانداز کردند، مثل دو آشوبگر بالقوه در میخانه‌ای در یک شهر کوچک. اوه با خودش فکر کرد یکی از دمپایی‌هایش را به سوی گربه پرتاپ کند. گربه انگار داشت افسوس می‌خورد که چرا دمپایی‌اش را نیاورده تا پرتابش کند سمت اوه.

اوه نعره زد: «گم شو!» فریادش چنان ناگهانی بود که گربه جست زد عقب. نگاهی به مرد پنجاه و نه ساله و دمپایی‌هایش انداخت، بعد برگشت و سلانه راهش را کشید و رفت. اوه می‌توانست قسم بخورد که گربه پیش از رفتن برای او پشت چشم نازک کرده.

با خودش گفت: «نکبت». و نگاهی به ساعت مچی اش انداخت. دو دقیقه مانده به شش. زمان داشت می‌گذشت و آن گربه لعنتی در کار بازرسی اش وقفعه ایجاد کرده بود. از این بهتر نمی‌شد. شروع کرد به راه رفتن در مسیر میان خانه‌ها و به سمت محوطه پارکینگ